

Brein Dementie en Omgeving
sterk in observatie op locatie

Invloed van omgevingsfactoren op gedrag

Congres *StudieArena* maandag 11 januari 2016
gedragsveranderingen in de ouderenzorg

Marga van Oort, Wilma Lanke, Linda Willems

©alle rechten voorbehouden

Bronnen: Dr. Anneke van der Plaats, Tom Kitwood, Naomi Feil,
Stirling Services Development Centre Schotland e.a.

Programma

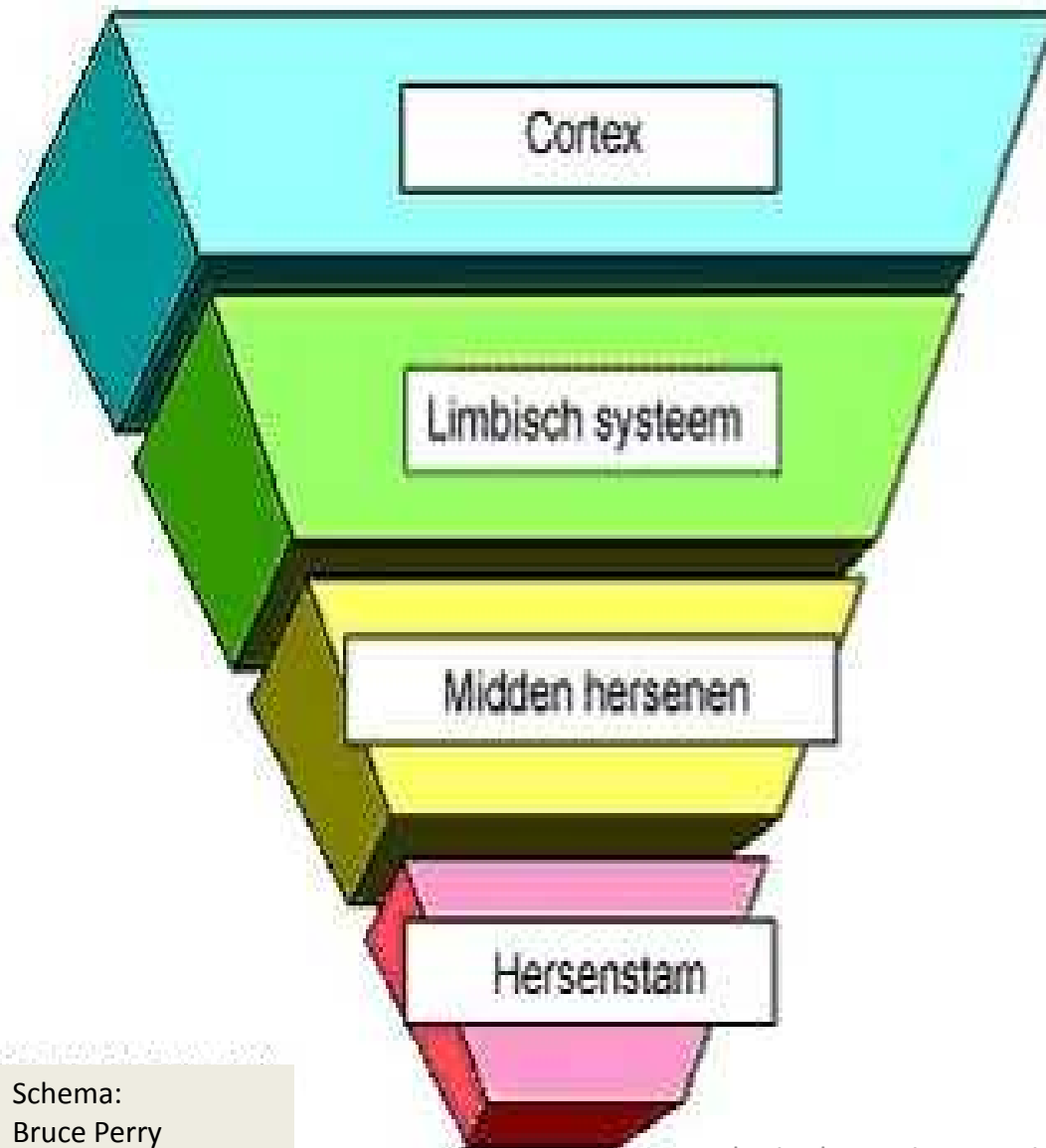
- Kennismaking
- Uitleg programma
- Theoretische achtergronden
- De O en W factor: Organisatie en Werkprocessen
- De F-factor: invloed van Fysieke omgeving binnen en buiten
- De C-Factor: Communicatie
- Systeem interventie

Zintuigen

- Zien, horen, proeven, ruiken, voelen, evenwicht
- 75-80% van alle informatie die de hersenen verwerken is afkomstig van wat we zien
- Veroudering van het oog: 3-5 x meer licht nodig
- Horen: gemiddeld 30-40% heeft gehoorverlies
- Evenwicht: 30% van de 65+ heeft er last van
- Mensen met dementie zien geen diepte
- Reukverlies: Alzheimer en fronto-temporale dementie

tekening 1

Weloverwogen,
Intentioneel gedrag
Abstract denken
Concreet denken
Affiliatie aanpassing

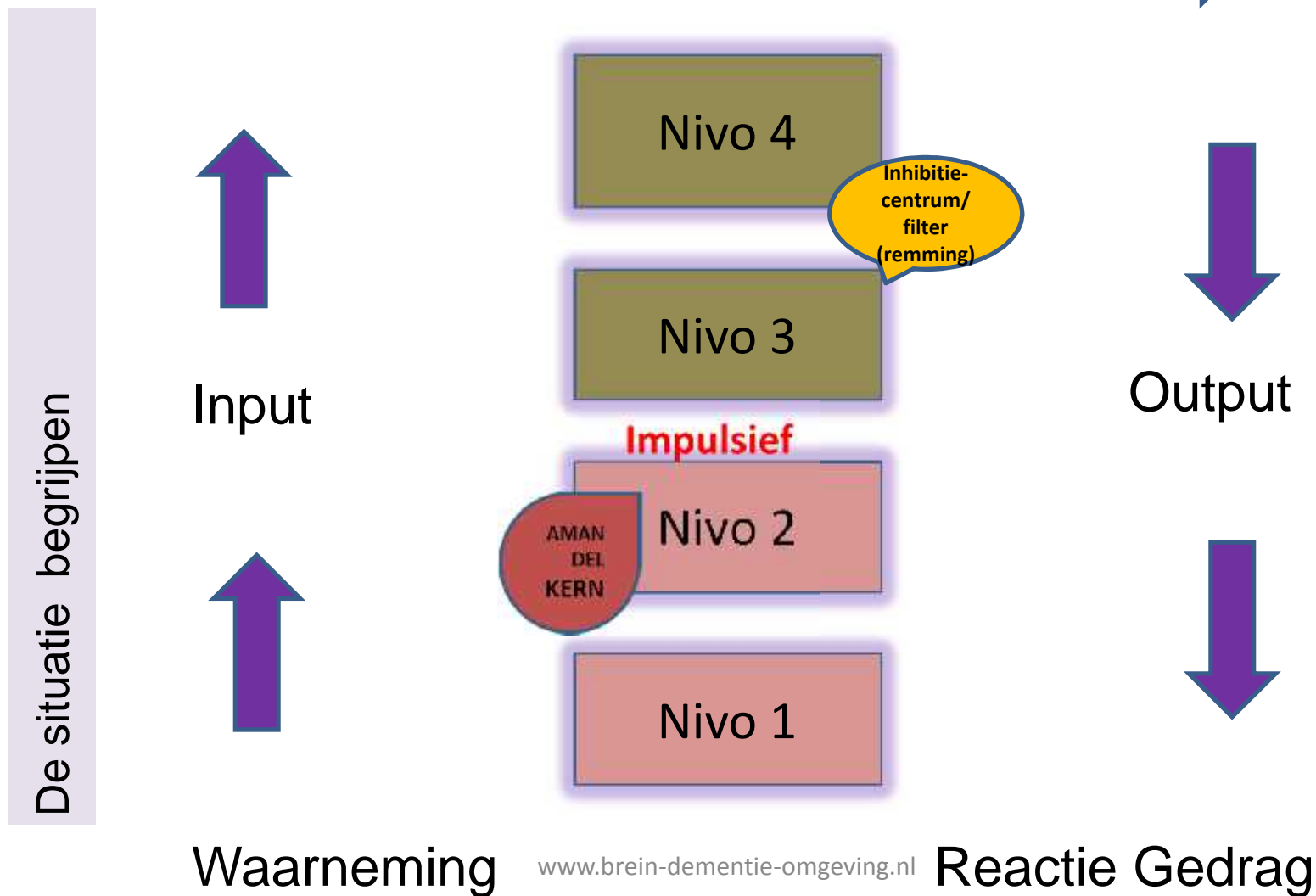
"Hechting"
Seksueel gedrag
Emotioneel gedrag
Motorische regulering

"Prikkeling"
eetlust/verzadigdheid
Slaap
Bloedruk
Hartritme
Lichaams temperatuur

Schema:
Bruce Perry

Zonder input ...geen output

Het brein staat in brand

STRESS

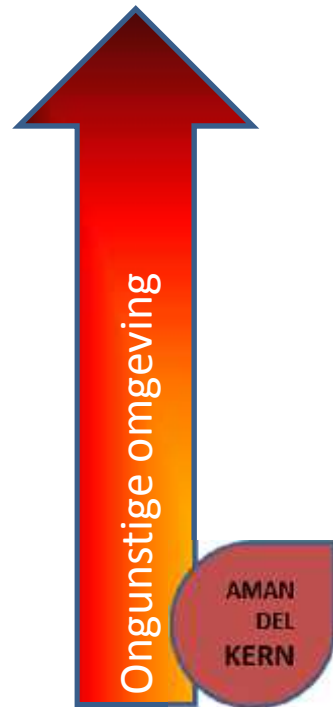
- Desoriëntatie
- Korte termijn geheugen verstoord
- Lange termijn herinneringen vervagen
- Tijdbesef is verstoord
- Leven in meerdere realiteiten tegelijk
- Verhoogde afgifte van stress hormonen
- Verminderde afgifte van stress remmende hormonen
- Daardoor verhoogde hartslag, ademhaling, agitatie en onrust

De omgeving: compenseren of versterken

Gunstige omgeving?
Gunstig gedrag

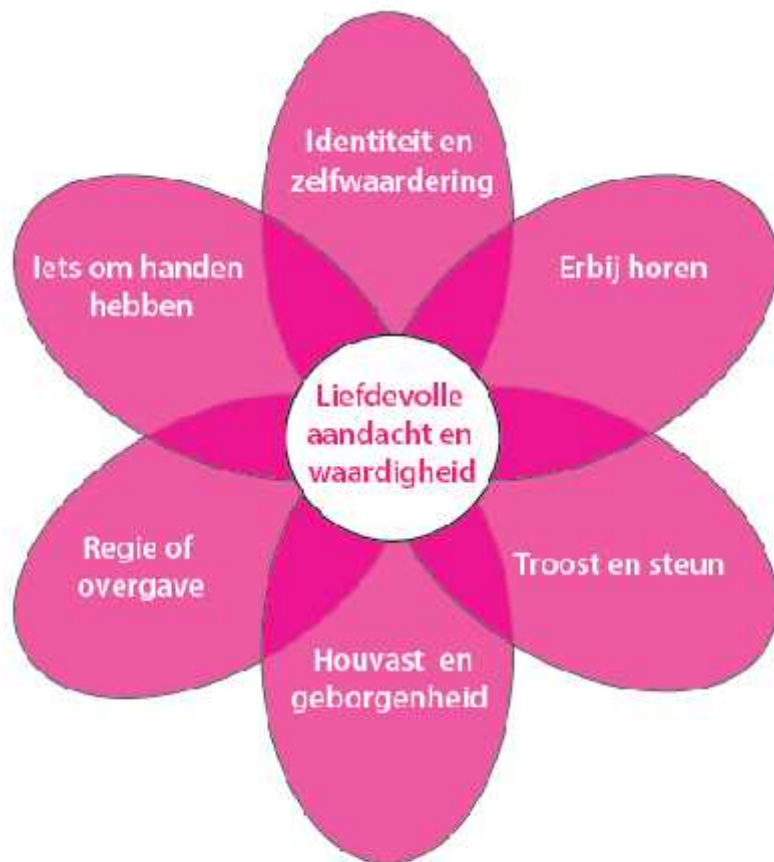

1. **Vechten**
2. **Vluchten**
3. **Bevriezen**

- Herrie
- Omgeving wordt niet herkend
- Persoon wordt niet herkend
- Zee van geluiden en gezichten
- Weet het niet
- Herinnert het zich niet
- Kan het woord niet vinden
- Het gaat te snel
- Pijn
- Honger
- Dorst
- Verdriet
- Angst

Behoeften van mensen met dementie

- Een zichtbare, herkenbare, voorspelbare veilige omgeving
- Prikkel doseren
- Niet laten falen
- Gevoel en beleving benoemen
- Het goede voorbeeld krijgen
- Begrip hebben voor impulsen en stemmingen
- Meegaan in de beleving
- Afwisselen van activiteit en rust

Naar Kitwood 1997, Van der Kooij 2003, De Lange 2004, 2005

De O en W- factor:

Observeren Organisatie en Werkprocessen

- Zichtbaarheid, voorspelbaarheid, herkenbaarheid
- Rust, regelmaat en ritueel bij dagindeling en maaltijden
- Zinnige persoonlijke activiteiten
- Vaardigheden behouden
- Prikkels doseren
- Kijken, kennis toepassen, kennen, tempo van cliënt volgen, aansluiten, waarderen, stimuleren, falen voorkomen
- Interactie bevorderen
- Familie en vrijwilligers informeren en betrekken

De F- factor: fysieke omgeving

- Inzicht krijgen in zintuigelijke waarneming
- Invloed van licht < > zichtbaarheid
- Invloed van geluid < > prikkels
- Invloed van plaats in de huiskamer en aan tafel
- Leren zien wat prettige plekken kunnen zijn
- Herkenbaarheid toepassen in aankleding
- Uitproberen en kijken of iets werkt: zo niet ?
Verder zoeken en weer aanpassen

De C-factor: Communicatie

- “Vergeet dementie, onthoud mens”
- Kijken, kennis toepassen, kennen van de cliënt
- Aansluiten
- Tempo aanpassen
- Volgen
- In contact zijn
- Waarderen
- Stimuleren
- Falen en angst voorkomen
- Van onbewust naar bewust bekwaam

Contact

- www.brein-dementie-omgeving.nl
- Kernkwaliteit: observatie op locatie
- Quick Scan observatie van alle aspecten van uw locatie
- Voor een blijvende verandering met inzet van eigen medewerkers als coach omgevingszorg (project)
- Cliënten: serene rust en innerlijke kalmte; afname agressie en angst; aankomen in gewicht; minder omgangsadviezen; minder psychofarmaca; betere nachtrust
- Medewerkers: beïnvloeden actief sfeer en welbevinden; van zorgen naar begeleiden; meer bewust bekwaam; ervaren meer voldoening; kunnen agressie voorkomen
- Familie: ervaart meer contact en minder agressie